

1914-1
B. 92

Nonda Bulka

**BIJ
TË SHKREPIT**

891.983-1

NONDA BULKA

S

B - 92

BIBLIOTEKA E SHKËTIT
GJIRKASTËR

~~33247~~

11690

BIJ
TË
SHKREPIT

N. SH. BOTIMEVE «NAIM FRASHERI»
TIRANË, 1963.

PARA MONUMENTIT TË SKËNDERBEUT

Kalojnë shqipet varg-e-varg,
Në qjell'e dlihtë shqipëtar,
Të përshëndesim pran'e larg,
Fatos'i Krujës legjendar.

E shikon vallë tokën nënë,
Pranverën që të ngjatjeton,
Skifter malësie i padhënë,
Pulsin e jetës, e dëgjon?

Po nur' i yt kalorës mali,
Pse duket pak i mallëngjyer?
Përse tërfillon e s'mbahet kali,
Më si një lumë i rrembyer?

Dhe syt e tu që si stuhi,
I kllitnin dërmën ujkut plak,
Pse sillen ca si më habi,
Nër male fusha rreth-e-qark?

Mos vallë tymi tej-për-tej,
Që çan shtëllungë gjer në re,
Të duket ty, o Skënderbej,
Se flaka ra mbi mëmëdhe?

Jo! S'ka më zjarr që djeg e pjek;
S'ka më kurbane, gjaqe,
Se më çdo fushë e mbi çdo breg
Ngrihen viganë oxhaqe.

Mos të kujtohet ajo gjëmë,
Kur nëmëmth Sulltan Murati,
Shinte mbi eshtra si në lëmë,
Buzë Osunit, nga Berati?

Kur djemtë e tu të tradhëtuar,
Binin si lis që pret druvari,
Me kryet lart e trup-coptuar
Dhe që s'u mbet nishani, as varri?

Mos sjell ndërmënd ata rrebeshe,
Kur me hordhitë zullumtare,
Gjokës më gjokës na u ndeshe,
Mbi kreshtat tona legjendare!

Kur palla jote vetëtiti,
Si djell behari lart mbi maja,
Dhe si kukuth u mbloth jeziti,
Sikur i ra mbi kokë dambllaja?

Ç'shekull kreshnik i paharruar,
Kur grise flamën Gjysmë-Hënë,
Azgan mbi Atin tënd kaluar,
Gardh ç'më iu bëre Shqipes nënë!

Pse vallë ai syri yt,
Mbërthehet lart mbi pllaja,
Atje ku egër u përplas
Sa-e-sa herë Murtaja?

Trungjet e dushkut a i sheh,
Nër pyjet legjendare?
Vazhdat e vijave, i njeh,
Mbi lëvozhgëzën e çarë?

Janë gjurm' e lotëve rrëke,
Që rrodhën poshtë fletëve,
Që shkanë gjatë shekujve,
Që derdhi korba nënë.

Sa herë nër lëndina,
Ku zverdhte trendelina,
Hasi parmend'e bujikut,
Kokallat e dëshmorit!

Shiko! Diçka po vetëtin,
Thellë te zemr' e shpatit;
Dritë elektriku atje ndrin,
Hidroçentral' i Matit!

Këngë dhe djersë në çdo hap,
Drita nër zemra u përhap!
A e dëgjon këngën e re,
Pulsin e popullit si rreh?

Polem nër mote i panafakë,
U end pa sy në qorrsokakë,
Po Yll'i kuq gjumit e zgjoi
U ngjall ky marathonomak:

Hordhi barbarësh me lloj kryqe,
Të thyer e të pathyer,
U dyndën ashpër porsi qyqe
Me sqepin gjak-përlyer.

U duk se raca jonë u fik,
Nënockës buzë-plasur,
Ju terrën lotët mbi qerpik,
Ju piks dhe qumështi në gji,

U tretën foshnjat si qiri,
U dollën rrudha ballit. . .
Me tmerr ushtoi, me llahtari ,
Ulërima e çakallit.

Dhe fishkëllim' e gjarpërit,
— «U-shojt si shkumb e u bë hi
Nami dhe emëri i Arbrit! —
U çduk si dielli në stuhi.»

Por jo! Ky fis nuk ka të shuar.
Fisi i lashtë i Ilirit
Mu si feniks i kohës shkuar
Digjet dhe lind prej hirit.

Kristal sikur shkëlqen një lot,
Në syrin tënd të ndritur:
Folë një fjalë -o Kastriot,
Nuk je duke ëndërritur...

Pse je statujë, ndaj s'po flet?
Po ti i gjallë je në jetë!
Ti rron mes nesh, o Skënderbe,
Në zemrat tona çerdhe ke.

Përmes dragonjve kapedan,
Në paqe qoftë a në tufan,
Ajr'i lirisë që të rrethon,
Ëmbël fytyrën ta lëmon.

Malet, kodrinat rreth e qark,
Luginat, fushat pran' e lark,
Shpirtin, çdo gjë ta gufon sot,
Hero i kombit, Kastriot!

Dhe buz' e Tij sikur u tund,
Nër qjell fluturoi kali,
Larg mbi zenithin e pafund,
Mu si një shqipe mali.

Dëgjo! Majash etherit,
Sa fort ushton bubllima
Buçet zër' i Skënderit:
— U lumtë o kryetrima! —

Kalojnë shqipet varg e varg,
Në qjell e dlirtë shqipëtar,
Të përshëndesin pranë e lark,
Fatos i Krujës, legjendar!

SHQIPONJA DHE KUÇEDRA

Po flinin Shqiponjat në çerdhen e ngrirë,
Në gjumë ishin kredhurë malet përpjetë..
Dremitnin dhe yjtë në qiellin e nxirë,
Kur zbriti Kuçedra si natë nga retë:

Folet'e Shqiponjës sulmoi
Dhe shkëmbi shkëndia lëshoi.

— «U pruar l) stuhi e Xhenemit!—»
Sa fort ushton klithm' e zgalemit!

* * *

Dhe hije e Kuçedrës kukzohet,
Si bishë e uritur akrohët,
Spërkatënë vatrat shqiptare.
Me gjak të Shqiponjës krenare!
Nga larg po vengon një mandatë!

— «E prenë Shqiponjën e ngratë!
Ku janë astritat me fletë,
Që hekurin hanin me dhëmbë,
Ata që përpinin dhe retë,
Që shtinin mbi hasmin më këmbë! — »

Jehon' e përzishme mer dhenë,
Në fusha, lugina, luadhe,
Përshton kryq-tërthor mëmëdhenë.
Ushton lumi plak me të madhe:
— «Ç'u bënë fatosat sy-shkruar,
Që plumbat i pritnin me duar? — »

Nër dete zinxhirat kërcasin,
Dhe zemrat marazi pëlcasin:
Mbi gërxhe, nër hone gremina,
Zë — çjerrur utrin gjeraqina:

— «E nxinë Shqiponjën e nxinë,
Nga faqja e dheut po e fshinë!» —

Zgërdhiet Kuçedra e fryhet,
Me gjak të kulluar po lyhet,
Dhe zhabat, shushunjat, çakenjtë,
Lëpijnë nga gjaku i shenjtë.

* * *

— «E vranë Shqiponjën, e vranë! — »

Sokllijnë çobanët nër stane.

Vllastarët e dushkut kërcasin,
Rrëketë me shkumë buçasin,
Vrapojnë sorkadhet ta qajnë,
Thëllëzat me vesë ta lajnë.
Pa dalin Hyritë nga pylli,
Të lehta, të zbehta si dylli!

Me kuje e lot duke qarë,
Pa thurin aty mbi lëndinë,
Dyshek për Shqiponjën e vranë,
Me fijëza ar-trendelinë!
Dhe flokët, flori-qelibar,
I shkulin, i shtrojnë mbi bar,
Mbulesë për nënën e ngratë,

Së bashku vajtonin me t'madhe,
Thëllëza, Hyri e sorkadhe,
Ndërsa në një cep në koriye,
Murtaja e strukur në hije,
Qefinin me nge ia qendiste,
Me vrer e shafran ia stoliste.

* * *

Po ja! Palc' e tokës buçiti,
Kushtrimi errësirën e çorri,
Një Yll kuqerrem llamburiti,
At natë D r i t m a d h e Nëndorit

— «Sulmoni sokola, petrita,
Kuçedra na shkeli në vatër,
Agoi për të shtypurin drita,
Liria nuk ka rrugë tjetër — »

Shqiponja dy sytë lëvis,
Dhe krahët përplas me furi,
Kur Mortja karshi qesendis,
Dhe çfryn mu si ferr në stuhi:
«S'kam parë si ti kokë-shkretë,
Nër shekuj mban kryet përpjetë,
Sa herë afshí im të ka prekur,
Gjer sot ke shpëtuar, s'ke vdekur;
Tashti s'më shpëton, do t'të vras,
Më plase, më fryve maraz». —
Tomori shpërtheu si tufani,
Një yll llamburit nga I v a n i !

«Sulmoni sokola, petrita,
Kuçedra na shkeli në vatër,
Agoi për të shtypurin drita,
Liria nuk ka rrugë tjetër!»

U skuq mal 'e fushë e çdo prak,
U nxi nus'e re në duvak.
Dhe plagët që zogü ka marrë,
Si yjëza margaritarë,
Skalitën mbi gjokës nishanë:
As qiejt yj të tillë nuk kanë.
Mbi re një flamur i coptuar,
Në plumb e barut i pagzuar,
Çpaloset krenar i pa-dhënë,
Mburojë e Shqiponjës nënë!

* * *

Dhe sorra, shushunja, zhapinj,
Çakenj, kukuvajka, gjarpinj,
Përbindshit nga pas po i vinin,
Si djej në katran ulurinin.

Dhe rreth e përçark trimes shpëndë,
Marshojnë dragoj hije-rëndë
Q'i prin yll' i kuq flakë-zjarr,
I dlirtë, xixëllonjës si ar.

Përbindsh' i tërbuar tmerrohet,
Dhe er' e furishme tërbohët:
«Në zjarr zogjt' e Shqipës do pjek,
Shkëmbinjtë me pishë do djeg!»
Dhe mal' i patrembur përgjigjet:

«Vatani ku linda po digjet,
Po zëmr' e Shqiponjës si shkëmb,
S'lë kurrë të shuhet ky vend!
I njoh këta trimë azganë
Me gjokës e mbrojnë vatanë,
Sa herë Murtajën e çporrën,
Me thonj Gjysmë-hënë e çorrën,
Sa lart kanë mbajtur flamurë,
S'u ulën më gjunjë, jo kurrë!

* * *

C'po fryn Er'e Lindjes përçark,
Kuçedra ka rënë në çark!
Shikoni, shikoni si sulen,
As hekurit zjarr s'i përkulen!
Kuçedra çalë-çalë, e shëmtuar,
Me bisht nëpër shalë e gjymtuar,
Po prapset e shembur, e thyer,
Me turp! Duar-gjak çapëlyer.
Me zë djallëzor prej lubije
Nga pas belbëzonte një hije:

— «E gjora kuçedër mbarove!
Me far'e me fis u shkretove,
Në gjirin kallkan po të marr,
Së bashku do zbresim në varr.
Na erdhi të dyjave fundi,
Jam Mortja! Shqiponja na mundit